

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

РІШЕННЯ

від 26 лютого 2019 р.

№ 89/3

Щодо законопроекту про внесення змін до
Закону України "Про угоди про розподіл
продукції" (щодо вдосконалення
адміністрування укладення угод про розподіл
продукції, реєстр. № 9525)

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи відповідно до предметів відання розглянув законопроект про внесення змін до Закону України "Про угоди про розподіл продукції" (щодо вдосконалення адміністрування укладення угод про розподіл продукції, реєстр. № 9525), поданий народним депутатом України Денисенком А. П., і відзначає.

Метою законопроекту визначено створення умов для залучення недержавних інвестицій у вітчизняний нафтогазовий сектор, збільшення видобутку нафти і газу в Україні, уточнення та спрощення адміністративних процедур надання надр на умовах угод про розподіл продукції (далі - УРП) з боку Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, термінологічні уточнення для коректного застосування норм закону.

Підтримуючи ідею спрощення процедур під час укладення УРП, слід відзначити такі недоліки законопроекту.

Внесення змін до абзаців восьмого та дев'ятого статті 1 Закону України "Про угоди про розподіл продукції" (далі - Закон) у частині визначення ділянки надр "незалежно від того, чи вона є єдиною, чи складається з частин, які є суміжними або такими, що знаходяться окремо одна від одної, та надана інвестору (інвесторам) у користування на умовах УРП" має ризики монополізації ринку спеціальних дозволів на користування надрами одним надрокористувачем і порушення умов економічної конкуренції. З геологічної точки зору ділянка надр є цілісним об'єктом, щодо якого видається документ дозвільного характеру, поділ якої чи її об'єднання з іншою за будь-якими ознаками може ускладнити здійснення державного геологічного контролю за раціональним використанням

надр, і забезпечення виконання завдань Кодексу України про надра, визначеним у його статті 2, до яких віднесено регулювання гірничих відносин з метою забезпечення раціонального, комплексного використання надр для задоволення потреб у мінеральній сировині та інших потреб суспільного виробництва, охорони надр, гарантування при користуванні надрами безпеки людей, майна та навколишнього природного середовища. Відповідно до пункту 3 Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 № 615, на кожний вид користування надрами в межах конкретної ділянки надається окремий дозвіл. У межах однієї ділянки надр можуть проводитися роботи з геологічного вивчення та видобування різних за видом корисних копалин за кількома дозволами. При цьому в УРП визначаються просторові межі кожного виду корисної копалини.

Доповнення частини другої статті 4 та частини першої статті 5 Закону словами "за винятком операцій, що здійснюються на власний ризик відповідно до умов угоди" вносить правову невизначеність до цих статей і вимагає зазначення переліку таких "операцій".

У змінах до частини третьої статті 6 Закону передбачаються винятки із заборони зміни географічних координат ділянок надр або їх частин, що є істотною умовою УРП відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 цього Закону, і мають визначатися виключно в УРП, а також саме в УРП мають визначатися умови внесення змін до неї. Держава залучає інвесторів для виконання УРП і, крім права на користування надрами, надає відповідні пільги, зокрема в частині пільгового податкового обкладення продукції, що отримується інвестором. Зокрема, рентні платежі під час видобутку вуглеводнів на цей час для інвестора в 4 рази менші ніж для інших користувачів нафтогазоносних надр. Тому поширення умов угоди на "додаткові ділянки" може призвести до зменшення надходжень від рентної плати за чинними спеціальними дозволами на користування надрами, на які будуть розповсюджені умови УРП.

Віднесення частиною третьою статті 6 Закону до інвесторів осіб, які "на 100% прямо чи опосередковано контролює, контролюється інвестором" збільшує правову невизначеність законодавчого акта внаслідок відсутності відповідного визначення у законодавстві.

На думку Держгеонадр Міжвідомча комісія з організації та укладення УРП, як орган, утворений Кабінетом Міністрів України не має приймати самостійно рішення щодо доцільності укладення УРП без конкурсу, як це передбачається у законопроекті, а має надавати йому рекомендації щодо прийняття цього рішення. Повноваження цієї Міжвідомчої комісії визначено Положенням, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 644. Реалізація ж запропонованих змін має корупціогенні ризики, і не дозволить Кабінетові Міністрів України здійснювати повноваження, передбачені статтею 20 Закону України "Про Кабінет Міністрів України" в частині забезпечення проведення державної політики у сфері охорони природи, екологічної безпеки та природокористування.

Держгеонадра також не підтримує запропоновані зміни та доповнення до абзацу другого статті 1, частини другої статті 4 та частини третьої статті 5, оскільки всі особи, з якими укладена УРП, в тому числі й на умовах, вказаних у частині 5 статті 6 є інвесторами, вся діяльність яких здійснюється на власний ризик відповідно до Господарського кодексу України.

У змінах до частини четвертої статті 8 Закону запропоновано виключити слово "**вичерпного**" щодо переліку встановлених правил, норм, стандартів ведення робіт, пов'язаних із користуванням надрами, охороною довкілля, використанням і переробкою мінеральної сировини, розрахунки, плани, переліки, програми, таблиці тощо, а у разі потреби - висновків експертів (актів експертиз), науковців і фахівців, залучених до розроблення проекту УРП. Це не сприятиме залученню інвесторів, не відповідає меті законопроекту і може призвести до зміни істотних умов УРП, а також до порушень у сфері охорони навколишнього природного середовища та до небезпечних наслідків для довкілля загалом з огляду на те, що видобування корисних копалин, за винятком корисних копалин місцевого значення, які видобуваються землевласниками і землекористувачами в межах наданих їм земельних ділянок для господарських і побутових потреб, є видом діяльності, який становить підвищену екологічну небезпеку відповідно до переліку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 29.08.2013 № 808.

Запропоновані законопроектом зміни до частини другої статті 17 Закону щодо фактичного зупинення дії частини спеціального дозволу не узгоджується з статтею 16 Кодексу України по надра і статтею 26 Закону України "Про нафту і газ", зміни до яких вносити не передбачається. Відповідно до законодавства може бути тимчасово зупинена дія всього спеціального дозволу на користування надрами виключно за результатами проведення заходів державного геологічного контролю.

Держгеонадра також не підтримують доповнення статті 24 Закону положенням щодо відшкодування державою інвестору права на геологічну, геофізичну та геохімічну інформації та зразки гірничих порід, оскільки інвестор зобов'язаний надавати державі таку інформацію в порядку, встановленому УРП. Розпорядження зазначеною інформацією (зокрема, її державна експертиза, реєстрація та облік) здійснюється відповідно до вимог законодавства та умов УРП. Держава включає в редакцію УРП, що укладаються, положення про умови розподілу продукції на конкретній ділянці надр, визначаючи величину компенсаційної продукції, а саме: частину виробленої продукції, що передається у власність інвестора в рахунок компенсації його витрат та, у випадках, передбачених Законом, з урахуванням їх індексації. Положення про належність інвестору на правах власності геологічної, геофізичної та геохімічної інформації та зразків гірничих порід не узгоджується з статтею 13 Конституції України, згідно з якою надра є об'єктами власності Українського народу.

У пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що реалізація законопроекту не вимагатиме додаткових витрат із Державного бюджету

України. Проте змінами до статті 7 Закону запропоновано слова "вноситься плата" за участь у конкурсі на укладення УРП замінити на "може вноситись плата". Це може призвести до зменшення надходжень до державного бюджету. Відповідно до вимог частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України, у разі внесення законопроекту, проекту іншого акта, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету (надходжень бюджету та/або витрат бюджету), до законопроекту має бути додане фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Крім того, остаточне рішення щодо прийняття запропонованого законопроекту доцільно прийняти після отримання узагальнюючого висновку та пропозицій Кабінету Міністрів України щодо його впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини, як це передбачено частиною 2 статті 27 Бюджетного Кодексу України.

Держгеонадра не підтримує законопроект в цілому та вважає, що він потребує суттєвого доопрацювання.

Зважаючи на викладене, Комітет **в и р і ш и в:**

1. Рекомендувати Комітету з питань економічної політики внести пропозицію Верховній Раді України щодо повернення суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання законопроекту про внесення змін до Закону України "Про угоди про розподіл продукції" (щодо вдосконалення адміністрування укладення угод про розподіл продукції, реєстр. № 9525), поданого народним депутатом України Денисенком А. П.

2. Рішення направити до Комітету з питань економічної політики.

Перший заступник Голови Комітету

А. Дирів